

Kuzey Amerika

Aylık Bülteni

Şubat 2019

Kuzey Amerika Bölgesi Son Dönem Gelişmeleri Yönetici Özeti

Gelişmiş Ülkelerin, belli ürünlerde, Gelişmekte Olan Ülkeler lehine, tek taraflı olarak uyguladığı gümrük vergi sistemi olan Genelleşmiş Tercihler Sistemi (GTS), gelişmekte olan ekonomilere önemli avantajlar sağlamaktadır. Türkiye bazı Gelişmiş Ülkelerin GTS sisteminde yer almaktadır. Bunların en önemlisi olarak, geniş Pazar olanaklarıyla nedeniyle ABD öne çıkmaktadır. 2018 yılı Ağustos ayından itibaren devam eden gözden geçirme süreci sonrası ABD, Türkiye'nin GTS programından çıkartılmasına karar verdiğini açıkladı. 2018 yılı 11 aylık döneminde ABD'nin GTS kapsamında dünyadan yaptığı toplam 20,9 milyar dolarlık ithalattan, Türkiye 1,74 milyar Dolar ve %8,2'lik payla 5'inci tedarikçi ülkedir. Türkiye'nin ABD'ye ihracatının yaklaşık %17'sini GSP kapsamındaki ürünler oluşturmaktadır. Söz konusu karar, ABD Başkanı Sayın Donald Trump ve Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından beyan edilen 75 milyar dolarlık ticaret hacmi hedefi ile çalışmaktadır.

ABD'de 53 üst düzey emekli diplomat ve generalin imzasıyla yayımlanan ortak açıklamada, ABD Başkanı Donald Trump'a, İran ile nükleer anlaşmaya geri dönme çağrısında bulunuldu. ABD'nin Ortadoğu'da daha geniş bir strateji oluşturabilmesi için Washington yönetimine geçen yıl mayıs ayında tek taraflı çekildiği nükleer anlaşmaya geri dönme tavsiyesi verilirken; anlaşmanın İran'ın nükleer programını kısıtladığı bu sayede ABD ve müttefiklerinin güvenliğinin arttığı fakat Donald Trump yönetiminin anlaşmadan çekilmesin akabinde bu imkânın ortadan kalktığı belirtildi.

ABD Merkez Bankası (FED) küresel büyümenin yavaşlaması ve federal hükümetin 35 günlük kısmi olarak kapanmasının ABD ekonomisini 2019'un ilk haftalarında baskıladığını; ancak istihdam piyasasının sıkı olduğu bir ortamda ekonominin büyümeye devam ettiğini belirtti. 12 Fed bölgesinde şirketlerle yapılan temaslara dayalı olarak periyodik olarak açıklanan "Bej Kitap" raporunda, 12 bölgenin 10'unda büyüme hızının "hafiften ılımlıya" revize edildiği belirtildi.

ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcü Yardımcısı Robert Palladino, yaptığı basın açıklamasında, Türkiye'nin Rusya'dan S400 alma girişimine ilişkin ABD'nin S400 konusunda pozisyonunun değişmediğini ve Türkiye'nin Rusya'dan bu sistemleri alma girişiminin ABD'yi ciddi şekilde endişelendirdiğini dile getirirken, S400 alınmasının Türkiye'nin F35 alımının yeniden değerlendirilmesine neden olacağını belirtti.

ABD Hazine Bakanlığı verilerine göre, federal bütçe Ocak ayında 9 milyar dolar fazla verdi. 2018 Ocak ayında 49 milyar dolar olan bütçe fazlasının 2019 Ocak ayında 25 milyar dolar civarında gerçekleşmesi bekleniyordu. Ocak ayında bütçe harcamaları geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 6 artarak 331 milyar dolar

olurken, bütçe gelirleri ise yüzde 6 düşüşle 340 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

ABD ile Çin arasında ticaret görüşmeleri devam ederken, Başkan Donald Trump ek gümrük vergilerini erteledi. Daha önce 1 Mart olarak duyurduğu yüzde 25'lik gümrük tarifelerinin yürürlüğe girmesini ertelerken, twitter üzerinden yaptığı açıklamada, Çin'den, ABD menşeli tarım ürünlerindeki vergileri kaldırmasını istediğini belirtti.

KANADA

Ocak'ta Yıllık Enflasyon %1.4 Arttı, Beklenti %1.5

Ottawa'da bulunan İstatistik Kanada ajansının raporuna göre Kanada'nın yıllık tüketici enflasyon endeksi bir önceki yılın aynı dönemine göre %1.4 yükselerek beklentinin kısmen altında kaldı. Çekirdek enflasyon ise %1.9 olarak açıklanarak aynı seviyede kaldı. Benzin fiyatlarındaki düşüşün endeks üzerinde baskın etkisi olduğu ayrıca belirtiliyor. The Bank of Canada yıl sonu enflasyonunu %2 hedeflemektedir.

Ekonomistler gelen bu olumlu veri sayesinde merkez bankasının 2017'nin ortasından beri 5 kez faiz artışına yapmasına rağmen bir süre bankanın artışlara ara verebileceğine dikkat çekti.

Kaynak: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-02-27/canada-inflation-falls-to-15-month-lows-on-lower-gas-prices>

Kanada'nın Otomobil Satışları %7.3 Düştü

Reuters, Kanada'nın araba satışlarının geçtiğimiz yıla göre yüzde 7.3 gerileyerek 108,774 adete düştüğünü bildirdi. Kanada Küresel Otomobil Üreticileri'nin (GAC) yayımladığı rapora göre, yolcu taşıtlarının satışları yüzde 13.7, kamyonların ise yüzde 4.9 oranında düştü.

Artan faiz oranları nedeniyle Kanada'daki otomobil satışları düşmeye devam ediyor. Satışların artışı sağlamak için Kanada Merkez Bankası faiz oranlarını sabit tutacağını açıkladı.

Kanada'nın önde gelen otomobil üreticilerinden olan Fiat Chrysler Automobiles yüzde 20 oranında bir düşüş gösterirken, Japonyalı otomobil şirketi Toyota Motor Corp satışlarında yüzde 12.2 bir yükseliş olduğunu bildirdi.

Kaynak: <https://ca.reuters.com/article/domesticNews/idCAKCN1PQ5CM-OCADN>

Kanada'nın İmalatı İki Yılın En Düşük Seviyesine Ulaştı

Ticari gerilimlerin ihracat pazarına olan talebi düşürmesi sonucunda Kanada'nın üretim sektörü son iki yılın en yavaş büyümesine sahip oldu.

Tedarik Zincir Yönetimi Derneği Başkanı ve CEO'su Christian Buhagiar, imalat sektörünün 2019'a yavaş bir giriş yaptığını ve ivme kaybının iki yıldan fazla bir süredir yeni iş hacimlerindeki en zayıf artışa neden olduğunu vurguladı.

Yeni Siparişler Endeksi 51.4'e gerileyerek 2016 yılının Ekim ayından bu yana en düşük seviyesine ulaştı. Aralık ayında ise bu oran 53.3'tü. Buna rağmen, istihdam endeksinin Aralık ayında 55.2'den 55.4'e yükseldiği açıklandı.

Kaynak: <https://ca.reuters.com/article/domesticNews/idCAKCN1PQ4ZO-OCADN>

Kanada Merkez Bankası, Artan Faiz Oranlarının Tüketici Borçlanmasındaki Etkisini Değerlendiriyor

Merkez Bankası Genel Müdür Yardımcısı Carolyn Wilkins, faiz oranlarını artırmayı düşünen Kanada Merkez Bankasının, oldukça borçlu olan halkın bundan ne derece etkileneceği konusunu değerlendirdiğini bildirdi.

Wilkins, halkın borçlu olduğunu hatırlatarak faiz oranlarındaki artışın geçmişe oranla fazla olduğunun bilincinde olunması gerektiğini ve bunların dikkate alınacağını vurguladı.

Kaynak: <https://ca.reuters.com/article/domesticNews/idCAKCN1PQ53R-OCADN>

Kanada ABD'nin Demir ve Çelik'e Uyguladığı Gümrük Tarifesini Kaldırana Kadar NAFTA'yı İmzalamayacağını Duyurdu

ABD Senatosu Finans Komitesi üyesi olan Senatör Chuck Grassley'nin Kanada Dışişleri Bakanı Chrystia Freeland ve Meksika Büyükelçisi Martha Barcena Coquilast ile gerçekleştirdiği toplantı sonrasında yaptığı açıklamada Kanada ve Meksika'nın revize edilen Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması'nı (NAFTA) ABD'nin alüminyum ve çelik için olan gümrük tarifesini kaldırmadan imzalamayacaklarını açıkladı. ABD Başkanı Trump geçtiğimiz yıl Mart ayında alüminyum için %10 ve çelik için %25 ek gümrük vergisi koyma kararı almıştı. Haziran ayına kadar ek tarifelerden muaf kalan Meksika ve Kanada, daha sonrasında NAFTA görüşmeleri sebebiyle muafiyetleri uzatılmamıştı.

Kaynak: <https://business.financialpost.com/news/economy/canada-says-it-wont-ratify-new-nafta-until-steel-and-aluminum-tariffs-lifted-u-s-senator>

Toronto'ya yeni havacılık ve uzay sanayi merkezi kuruluyor

Toronto Üniversitesi mühendisleri uçak sanayicileri ve akademik enstitüler ile işbirliği yaparak Toronto'da kolektif bir Ar-Ge merkezi kurmayı planladıklarını açıkladı. Bu projenin giderek rekabetçi hale gelen havacılık ve uzay sanayisinde Kanada'nın pazardaki payını güçlendireceğini hedeflendiği belirtildi.

2017 yılında endüstrinin yıllık küresel hacmi 838 milyar dolar olarak hesaplanmıştır. Aynı yılda sektör Kanada'nın GSMH'sine yaklaşık 25 milyar dolar katkı sağlamıştır. Uzay ve havacılık sanayisinde Kanada son 15 yıl içerisinde ihracatını %50'ye yakın arttırmayı başarmıştır.

Kaynak: <https://www.theglobeandmail.com/canada/toronto/article-new-toronto-aerospace-hub-announced/>

ABD

Ham Petrol Fiyatı Artış Gösterdi

OPEC'in üretimini kısıtlamaya karar vermesi ve ABD'nin İran ve Venezuela'ya uyguladığı yaptırımların sonucunda yılın en yüksek rakamına ulaşan petrol fiyatlarının 56 dolara yükseldiği bildirildi.

ABD'de Teksas türü ham petrol fiyatları yüzde 0.8 artışla 56.02 dolara ulaşırken, uluslararası brent petrolün değeri 0.6 artışla 66.65 dolara yükseldi.

2018 yılında, OPEC ile Rusya gibi bazı ülkeler arz fazlasını önlemek adına petrol üretimini günlük 1.2 milyon varil azaltma kararı almışlardı.

Kaynak: <https://www.investors.com/news/crude-oil-prices-jump-opec-russia-production-cuts-saudi-arabia/>

Trump-Kim Zirvesi Anlaşmasız Sonuçlandı

Vietnam'ın başkenti Hanoi'de ikincisi gerçekleşen ABD-Kuzey Kore Nükleer Zirvesi, iki lider arasındaki anlaşmazlık sonucunda beklenenden erken bitti. İkili görüşme sonrasında ABD Başkanı Trump basın mensuplarına yaptığı açıklamada K. Kore Lideri Kim'in nükleer silahlarını 'tamamen' tecrit edeceklerini duyurdu. Fakat, Başkan Trump bunun karşılığında K. Kore lideri Kim'in ABD'nin uyguladığı bütün yaptırımların kaldırılmasını istediğini belirtti. Trump, 'Biz bunu yapamayız' dedi.

Zirvede yaşanan bir başka dikkate değer olay ise K. Kore Lideri Kim'in ilk defa yabancı basın mensuplarının sorularını cevaplamasıydı. Basın toplantısında Kim'e iştirak eden K. Kore Dışişleri Bakanı Ri Yong Ho, ülkesinin kısmi olarak Yongbyon'da ki plütonyum ve uranyum işleme tesisindeki faaliyetleri askıya almayı teklif ettiklerini açıkladı.

Liderler basın toplantılarında bir sonraki uzlaşma toplantısı için net bir tarih belirtmezken, zirvenin devam etmesi için açık kapı bıraktılar.

Kaynak: <https://www.npr.org/2019/02/28/698848039/second-nuclear-summit-ends-with-no-deal>

ABD 4. Çeyrek Ekonomik Büyümesi Hız Kesti

ABD ekonomisi 2018'in son aylarında dinçliğini biraz kaybetti. Şubat ayı içerisinde açıklanan büyüme rakamlarına göre ABD 4'üncü çeyrekte %2.6 büyüme kaydetti. Önceki iki çeyrek büyümesi ise sırasıyla %3.4 ve %4.2 olarak kaydedilmişti. Böylelikle ABD ekonomisi 2018 yılını %2.9 büyüyerek tamamladı. Rakamlar ABD Başkanı Trump'ın daha önce açıkladığı %3'lük büyüme tahmininin az marjinle altında kaldı.

ABD Ticaret Bakanlığı tarafından yayınlanan raporda ise 35 gün boyunca kapalı kalan hükümetin ABD Merkez Bankası'nın faiz oranlarında değişikliğe gitmemesi için baskı altında bıraktığı belirtildi. Raporda ayrıca, Avrupa ve Çin'de ki yavaşlamanın ABD ekonomisine 2019 yılında baskı uygulayacağı belirtildi.

Kaynak: <https://www.ft.com/content/9b961272-3b50-11e9-b856-5404d3811663>

Putin'den ABD'ye: 'Küba Füze Krizi'ne Hazırız'

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Rusya'nın yeni Küba füze krizine askeri olarak hazır olduğunu açıkladı. ABD'yi yapacağı hamleler konusunda uyararak Putin, nükleer saldırı için sınırda olduğunu vurguladı.

ABD'nin Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler Anlaşması'ndan (INF) çekilmesinin ardından Rusya ve ABD arasındaki füze krizinin derinleştiği gözlemlendi. Putin, ABD'nin Avrupa'ya füze konuşlandırması durumunda Rusya'nın ABD'yi hedef alacağını bildirdi.

Kaynak: <https://www.aljazeera.com/news/2019/02/cuban-missile-crisis-bring-russia-putin-190221190858809.html>

Trump'a Ulusal Acil Durumun Kaldırılması İçin Dava

Trump, Meksika sınırına örmek istediği duvar için talep ettiği bütçenin federal hükümet tarafından onaylanmamasının üzerine hükümeti bir süreliğine açıp sonra da tekrar kapanması için ulusal acil durum ilan etmişti. Trump, gerekçe olarak 'yasa dışı göç ve uyuşturucu trafiğini' gerekçe olarak gösterdi.

ABD'deki 16 eyaletin, Trump'ın ilan ettiği ulusal acil durumun kaldırılması için mahkemeye başvurduğu bildirildi. Bu karara karşı çıkan eyaletler arasında Colorado, Connecticut, Delaware, Illinois, Maine, Maryland, Michigan, Minnesota, Nevada, New Jersey, New Mexico, New York, Oregon, Virginia ve California bulunuyor.

Kaliforniya eyaleti Başsavcısı Xavier Becerra "Başkan'ın anayasayı ve güçler ayrımını ihlali ile Kongrenin Amerikan halkı ve eyaletlere tahsis ettiği parayı çalmasını durduracağız" dedi.

Kaynak: <https://www.nytimes.com/2019/02/18/us/politics/national-emergency-lawsuits-trump.html>

ABD SDG'yi Esad ile İşbirliğine Gitmemesi İçin Uyarıyor

Suriye Devlet Başkanı Esad'ın, Suriye Demokratik Güçleri'ne (SDG) yaptığı çağrıdan sonra ABD SDG'nin Esad ile işbirliğine girmesi halinde askeri yardımlarını keseceğini ve ortak çalışmalarına son vereceğini açıkladı.

YPG komutası altında olan SDG'nin, ABD'nin askerlerini çekme kararından sonra oluşabilecek bir Türkiye operasyonundan korunması için Suriye ile görüşmek istediği bildirildi.

Başkan Esad ise, SDG'ye seslenerek "Sizi devletinizden başka kimse korumaz. Eğer ülkeyi savunmak için kendinizi hazırlamazsanız, onların (Türklerin) kölesi olmaktan başka bir şey yapamazsınız. Amerikalılar sizi satacaktır. Suriye ordusundan başka kimse sizi koruyamaz" dedi.

Kaynak: <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-usa/us-cannot-back-syrian-forces-who-align-with-assad-us-commander-idUSKCN1Q600I>

ABD'den Venezuela Ordusuna: 'Maduro'yu Terk Edin'

ABD, Venezuela ordusuna Başkan Nicolas Maduro'yu terk etmeleri gerektiği konusunda çağrıda bulundu.

Reuters, ismini vermek istemeyen bir Beyaz Saray yetkilisinin "Eski Maduro rejiminin üyeleri ile ordu mensupları ile çok sınırlı da olsa hala görüşüyoruz" ifadelerinde bulunduğunu açıkladı.

Muhalefet lideri Juan Guaido'nun kendini geçici başkan ilan etmesinden sonra az sayıda ordu üyesinin Maduro'dan ayrıldığı bildirildi. ABD ile birlikte çoğu Batı ülkesinin Guaido'nun başkanlığını desteklediklerini açıklarken, Türkiye Maduro'nun yanında olduğunu bildirmişti.

Kaynak: <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-47284342>

Trump: 'İŞİD'i Suriye ve Irak'tan Tamamen Temizleyeceğiz'

Trump, T.C. Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun da bulunduğu İŞİD Karşıtı Koalisyon Dışışleri Bakanları Toplantısı'nda yakın zamanda İŞİD'in yüzde 100'ünü temizlediklerini resmen açıklayabileceklerini ifade etti.

İŞİD'e karşı mücadelesi hakkında konuşan Trump, seçimleri kazanması halinde ilk iş olarak Pentagon'dan İŞİD'i ortadan kaldıracak bir plan hazırlamalarını isteyeceğini vurguladı. Ayrıca İŞİD'in artık internet alanında da etkin olamadığını bildirdi.

Başkan Trump, İŞİD'le mücadeleye destek olan tüm koalisyon ülkelerine teşekkür etti. Koalisyon güçleri toplantısına Türkiye ile birlikte Fransa, Suudi Arabistan, Ürdün, Fas ve Irak Dışışleri Bakanları da katıldı.

Kaynak: <https://news.abc-cbn.com/overseas/02/07/19/us-promises-to-keep-is-fight-after-100-percent-defeat>

Trump Hükümeti Suriye'de 400 Asker Bırakmayı Planlıyor

ABD Başkanı Trump'ın iki ay önce ABD'nin Suriye'den tamamen çekileceğini açıklamasına rağmen, Şubat ayında yaptığı bir basın açıklamasında Suriye'de sahada 400 asker kalacağını belirtti. Ayrıca kendisi hakkında çıkan 'geri adım attı' söylentilerini de reddetti.

ABD Ordusu ve Trump Hükümeti'nin yaptığı açıklamalarda Suriye'de 2000-2500 civarında birliklerinin bulunduğu vurgulanmıştı. Fransa ve Birleşik Krallık ise Suriye'de ki birliklerinin rakamlarını açıklamada çekimser davranarak, konu hakkında bilgi paylaşımı şüana kadar yapmadı.

Kaynak: https://www.washingtonpost.com/world/national-security/trump-administration-plans-to-leave-400-troops-in-syria/2019/02/22/20dd9c3e-36b5-11e9-854a-7a14d7fec96a_story.html?utm_term=.11a2ebfb219c

Müttefik Kuvvetler ABD'nin Çekilmesi Sonrasında Suriye'de Kalmayı İstemedi

ABD Başkanı Trump'ın Suriye'den çekilme kararı sonrasında konu hakkında yapmış olduğu açıklamalarda, Amerikan askerlerinin çekilmesinden sonra oluşacak boşluğu müttefik kuvvetlerinin askerlerinin doldurmasını talep etmişti. Fakat, Başkan Trump'ın bu talebi Fransa ve Birleşik Krallık tarafından olumlu karşılanmadı. Fransa Dışişleri Bakanı Jean-Yves Le Drain, Başkan Trump'ın kararı karşısında şaşırıldığını dile getirirken, İngiliz Dışişleri Bakanı Jeremy Hunt 'İngiliz kuvvetlerinin Amerikalıların yerini doldurma olasılığı yoktur' dedi.

Kaynak: https://www.washingtonpost.com/world/national-security/allies-say-they-wont-remain-in-syria-after-us-troops-withdraw/2019/02/20/62e503b2-3532-11e9-a400-e481bf264fdc_story.html?utm_term=.86f19c11996d

Uber ve Lyft Sürücülerine Hisse Dağıtmayı Planlıyor

Uber ve Lyft halka arzın parçası olarak sürücülerine firmalarının hisselerini teklif etmeyi planlıyor. Firmalar uzun zamandır veya fazla mesai ile çalışan 'bağımsız sürücülerine' halka arz edildiğinden, daha düşük fiyatlara hisse satın alabilme imkânları olacaklarını duyurdu.

Lyft bu yıl Mart ayı sonuna doğru NASDAQ borsasında halka açılmayı planlarken, Uber ise bu yılsonuna doğru piyasada işlem görmeyi hedefliyor. Sadece ABD ve Kanada'da operasyonları yürüten Lyft, 1,4 milyon sürücünün en aktifleri olan küçük bir kısmına bu teklif sunmayı planlıyor. Diğer taraftan, 3 milyon sürücü ile uluslararası operasyonunu yürüten Uber sadece ABD'de bulunan aktif sürücülerine bu teklifi sunmayı planlamaktadır.

Kaynak: <https://www.ft.com/content/40359ea2-3b82-11e9-b856-5404d3811663>

Duyurular

37. ATC-TAİK Ortak Yıllık Konferansı, 14-16 Nisan 2019, Washington DC, ABD

DEİK/Türkiye-ABD İş Konseyi (TAİK) ve American Turkish Council (ATC) tarafından düzenlenen 37. ATC-TAİK Ortak Yıllık Konferansı, 14-16 Nisan 2019 tarihlerine ertelenmiş olup, Trump International Hotel, Washington D.C.'de gerçekleştirilecektir.

Detaylı bilgi için www.atctaikconference.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

Türkiye-Kanada 16. Ortak Yıllık Konferansı, 24 Ekim 2019, İstanbul

Her yıl düzenlenen DEİK/Türkiye-Kanada İş Konseyi (TCBC) ve Kanada-Türkiye İş Konseyi (CTBC) Ortak Yıllık Konferansı'nın 16.'sı, 24 Ekim 2019 tarihinde, İstanbul'da gerçekleşecektir.

DEİK/TÜRKİYE-AMERİKA İŞ KONSEYLERİ

İş Konseyi Koordinatörü

Neslihan Damalı

nonuralp@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatörü

Murat Can MENTEŞ

mmentes@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatörü

Melike HOCAOĞLU

mhocaoglu@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı

Selin ERGENE

sergene@deik.org.tr